

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVIII (42)

Štev. (No.) 33

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

24 de agosto — 24. avgusta 1989

Boj proti Majniški deklaraciji

Nova Majniški deklaracija 1989 je komunistično partijo krepko zaskrbelo in je šla takoj v napad zoper njo. V napad je poslala Socialistično zvezo delovnega ljudstva (SZDL) in ji je naročila, da naj izda podobno izjavo kot je Majniška deklaracija in da naj na to novo izjavo tudi pobirajo pri ljudeh podpise, kakor jih pobirajo za Majniško deklaracijo 1989.

SZDL je šla na delo in je sestavila svojo „Temeljno listino Slovenije“ in je sprožila veliko akcijo za nabiranje podpisov nanjo. Ker ima partija vsa obveščevalna sredstva v svojih rokah, ji tega ne bo težko storiti. In to se že čuti. Televizijska in radijske postaje že na veliko pozivajo ljudi k podpisovanju Temeljne listine.

Značilno za Temeljno listino je, da se njen prvi stavek glasi skoraj enako kot prvi stavek v Majniški deklaraciji 1989. Majniška deklaracija pravi, „da hočemo živeti v suvereni državi slovenskega naroda“. V Temeljni listini pa se prvi stavek glasi „Hočemo živeti v demokratični državi suverena slovenskega naroda“. To je seveda samo obratno branje nekaterih besed za varanje ljudstva.

So pa v Temeljni listini nekatere posebne pasti, ki težijo za tem, da naj se v Sloveniji ničesar ne spremeni. Podpisniki Temeljne listine so poleg Slovencev tudi Italijani in Madžari in drugi državljani socialistične republike Slovenije, čeprav je Slovenija že nad tisoč let s Slovenci naseljena dežela.

Dalje so v Temeljni listini ponovljena načela komunistične družbene ureditve. To so vladavina dela, kar pomeni diktaturo proletariata ali diktaturo komunistične stranke. Res so zaradi lepega videza naštetih pravi znaki demokratične in pluralistične družbe, toda takoj nato pa je poudarjen „samoupravni socializem“, ki je pripeljal Jugoslavijo na rob propada. Tudi je poudarjeno, da hočemo Slovenci živeti v Jugoslaviji, ne da bi Slovence kdo vprašal, če to res hočejo ali ne.

Trganje popkovine

Srbski književniki, zbrani v Združenju književnikov Srbije (UKS) so menili, da so bili že dosti dolgo prenašali slovenske nesramnosti in žaljivke na njihov račun. Pod slovensko plemensko monolitizacijo in političnem pluralizmom da se skriva protisrbska gonja Slovencev. Vse tiste stranke, strančice, gibanja in zveze, da so samo krinka slovenskega istomišljeništva in nov dokaz, da slovenski mešetarji podpirajo in sledijo modelu albanskih separatistov. Slovenci da so podprli albanski napad na Srbijo in Jugoslavijo in tako podprli vse mostove sodelovanja in prijateljstva s Srbijo in Črno Goro ter drugimi jugoslovanskimi narodi.

To so bile obdolžitve UKS-a in zato so pr. kinili vse odnose s slovenskimi književniki. Slovenci bomo morali „zelo zelo prositi oduščanja, da bi se izognili posledicam na političnem, gospodarskem in kulturnem polju...“ Groznje torej! In to s strani UKS-a. Srbski književniki in kulturni delavci nam bodo dali čutili trdo roko najprej na političnem, na gospodarskem, za nameček pa še na kulturnem polju. V tem vrstnem redu in to kulturniki! Kaj pa če tudi pri Srbih skušajo voditi ali vodijo politiko književniki? Dr. Dimitrij Rupel, ki je prišel do teh istih zaključkov pri Slovencih, da so bili književniki, ne pa politiki vodilni v usodi naroda, ni povedal, če so kdaj slo-

višek varanja ljudstva pa je v tretjem odstavku Temeljne listine, ki se glasi: „nočemo živeti v takšni državni skupnosti, kjer ni zagotovljeno spoštovanje ustave in zakonov in s tem človekovih in narodnostnih pravic, kjer bi bili podvrženi političnemu monopolu ali nacionalni nadvladi, gospodarskemu izkoriščanju in drugim vsiljenim oblikam političnega, gospodarskega in kulturnega življenja.“

Prav vse, kar se danes dogaja v Sloveniji, je naštet v omenjenem tretjem odstavku: neprestane kršitve ustave in zakonov npr. ob sojenju četverici, kršitev narodnostnih pravic (sojenje v srbskem jeziku), desetletja dolga podvrženost komunističnemu monopolu in vsakovrstnemu izkoriščanju.

Naj v tej zvezi omenimo še mnenje ljubljanskega duhovnika dr. R. Koncilija, ki je v „Družini“ dne 30. julija zapisal, da bi SZDL ne smela objaviti Temeljne listine, ker nima pravice odločati mimo novih političnih skupin, ki so obvezno vključene v SZDL. Temeljno listino bi smeli izdati samo v tem primeru, če bi se vse njene skupine z njo strinjale. Že torej način izdaje Temeljne listine ni bil zakonit in je zato nemoralen.

Moralna pa tudi ni njena vsebina. Ko zagovarja suverenost naroda do samoodločbe, je protislovno, da hkrati vsiljuje Jugoslavijo, ne da bi ljudstva vprašali, kako se želi odločiti.

Ko Temeljna listina zagovarja politični pluralizem, je protislovno, da hkrati v naprej vsiljuje samoupravni socializem. Kje je torej politični pluralizem?

In še eno nemoralno stvar je napravila partija s pomočjo SZDL: napravila je na pretkan način razdor med opozicijskimi skupinami s pomočjo dveh novolevičarjev (prof. Slavoj Žižek in Rastko Močnik), ki imata vpliv na mladino in sta jo naščuvala zoper Majniško deklaracijo.

Po poročilih iz domovine je zaenkrat dobila Majniška deklaracija 1989 mnogo več podpisov kot Temeljna listina.

SmR

Dedijer toži Slovence

Srbski pisatelj in Titov življenjepisec, ki je dolga leta preživel v Sloveniji, se je obrnil proti njim in je kot predsednik Russelovega sodišča v Oslu ustanovil posebno komisijo, ki naj razišče njegove obtožbe nad Slovenci, ki so:

1. problem delavcev drugih jugoslovanskih republik v Sloveniji, njihov ekonomski položaj, pomanjkanje pravnega varstva in verskih svoboščin;

2. položaj italijanske narodne manjšine;

3. nacionalistični pojavi v Sloveniji, odkriti protisemitski napadi v delu slovenskega tiska, poskus rehabilitacije vojnih zločincev iz druge svetovne vojne ipd.;

4. privilegirana Slovenije; ali to novo obliko centralizma vsiljuje drugim gospodarsko manj razvitim republikam.

26. julija je Delo objavilo pismo tega politika pod naslovom: O kršenju človekovih pravic nacionalnih in verskih manjšin v Sloveniji. V petih točkah ponavlja te obtožbe, o nekaterih pa se razpiše na dolgo. Pritožuje se, da je v Sloveniji sodno preganjan (ko pa je bil le klican na zagovor, ker ga je tožil sin pokojnega hrvaškega komunističnega veljaka Hebranga, ker je tega javno žalil kot špijona, kolaboracionista, ustaša itd.).

Z vsilo pa se je znesel nad „klerikalci“, ki jim je naprtil vse, kar se danes dogaja v Sloveniji, od nacionalizma, šovinizma, sovraštva do Srbov do preganjanja manjšin, itd.

Russelovemu sodišču pa še naroča, naj vsa zadevo spravi v vse mogoče mednarodne forume, tako Zdru-

žene narode, Amnesty International in podobno.

Zaradi zanimivosti, kako daleč je prišlo srbsko nasprotstvo do Slovencev, navajamo nekaj odstavkov iz pisma:

PISMO VLADIMIRJA DEDIJERJA ČLANOM RUSSELOVEGA RAZSODIŠČA

„Bivši predsednik ZIS, Slovenec Mitja Ribičič, si je pred kratkim drznil izjaviti, da je v Sloveniji vstal od mrtvih bojeviti klerikalizem. Ta tema je v Sloveniji prepovedana tema. Dejstvo je, da je ugled slovenske partije med ljudstvom tako usahljnil, da se lahko obdrži le, če se bo odločila za drugo skrajnost, za najostrejšo nacionalistične ukrepe. Zato sta Kučan in Smole sklenila zvezo z desnimi klerikalci v Sloveniji in pretrgala prejšnjo zvezo iz vojnih časov s krščanskimi socialisti, ki je med NOB slovenskemu narodu zagotovila veliko enotnost in zmago. Klerikalci fundamentalisti so seveda zlorabili to dejstvo, tako da so poglavitni nosilci preganjanja manjšin v Sloveniji. Prvi tem ne gre le za gospodarska, temveč tudi za prosvetno in stanovanjsko vprašanje, še posebej pa za verske svoboščine.“

Treba je tudi poudariti, da so bojeviti klerikalci od prvega dne zasedbe Jugoslavije sodelovali najprej z Mussolinjem in Hitlerjem, med vojno pa so zgrešili nešteto hudih vojnih zločinov proti slovenskemu narodu. Zdad pa nekateri slovenski sociologi pod njihovim vplivom in po njihovem nareku zahtevajo rehabilitacijo vojnih zločincev, zahtevajo, naj bi jim postavili spomenike, ljubljanska škofija pa je pred kratkim celo zahtevala, naj bi odstranili spo-

menik v Ljubljani, ki govori o množičnem protestu mater padlih partizanov.

Slovenski narod je živel v dobrih odnosih z drugimi južnoslovanskimi narodi, še posebej s Srbi. Bojeviti klerikalci pa so že leta 1914 kot pokorni borci za zvestobo habsburškemu prestolu prvi začeli pozivati h genocidu nad Srbi, ko je izbruhnila prva svetovna vojna. Eden izmed njihovih voditeljev Natlačen je že julija leta 1914 v govoru v Ljubljani zahteval, naj bi vse Srbe obesili na vrbe. To je bil poziv k strahotnemu obračunu s srbskim narodom v vseh delih habsburške monarhije, še posebej na Hrvaškem in v Bosni. Leta 1941, ko je bila Jugoslavija okupirana, pa je Natlačen vodil delegacijo slovenskih desnih klerikalcev na obisku v Rimu; bili so tudi pri Benitu Mussoliniju. Slovenski partizani so leta 1942 zato izvedli atentat na tega izdajalca in poglavitnega pobudnika sovraštva do srbskega in drugih narodov.

Klerikalci dandanes zlorabljajo zelo široko demokracijo v Sloveniji in si z vsemi silami prizadevajo, da bi slovenski narod zasovražil druge južnoslovanske narode, še posebej Bosance, pa tudi Srbe.“

„...vam pa naročam, naj to vprašanje manjšin v Sloveniji — gradivo bom zbiral sam skupaj s tukajšnjimi prijatelji — obravnavate in ga spročite pred vsemi svetovnimi forumi Združenih narodov, Amnesty International in velikimi mednarodnimi srečanjmi, ki so posvečena vprašaju človekovih pravic.“

Tako torej! Albance so ukrotili z „izolacijo“ in orožjem, Slovence bodo vlačili po zobeh po vsem svetu, posebno pa še med komunističnimi sopotniki, za katere je demokratizacija Slovenije verjetno preveč. Koliko pa je resnice o „kolaboraciji“ med Smoletom in „bojevitimi klerikalci“ pa itak vsak sam ve.

Srečanje v moji deželi

2. julija je bil izseljenski piknik v Dolenjskih Toplicah. Letos so ga preimenovali v Srečanje v moji deželi. Dosedaj je bil škofji Loki, pa so ga prestavili, ker so prejeli le preveč pritožb, kako da se pleše in veseljači na grobiščih pobitih domobrancev. Letos so to mnenje le vzeli v poštev. Prvič je bila letos na takšnem pikniku tudi maša, ki jo je daroval ljubljanski nadškof dr. Šuštar.

Po maši sem šel pozdravit nadškofa v imehu vseh Slovencev v Argentini. Ob njem je sedel nekdo, ki ga nisem poznal, ki me je tudi pozdravil in se zanimal za Slovence v Argentini.

Ko so pozneje pričeli govoriti, sem izvedel, da je bil to Jože Smole, predsednik SZDL.

Čudil sem se, ko je v svojem govoru tako poudarjal Slovenijo in Slovence ter njihovo vključitev v Evropo 92. Seveda pa je končal svoj govor z NOB in da smo v bližini Kočevskega Roga, kjer so se partizani junsko borili proti okupatorju.

Po govoru sem ga poiskal in mu čestital za prvi del nagovora, z drugim delom pa da sploh ne soglašam. Dejal sem mu: „Moj oče je moral živeti in umreti v tujini, ker je bil za vas narodni izdajalec, zame pa je bil toliko ali še bolj zaveden narodnjak kot vi.“

Na to mi ni nič odgovoril, samo zanimal se je za moje delo, študij in obisk v Sloveniji.

Dominik Oblak

O domobranski prisegi

Domobranski reviji „Tabor“ in „Vestnik“ kakor tudi „Svobodna Slovenija“ in „Slovenska država“ so se že nekajkrat posvetili domobranski prisegi, ki jo komunisti v domovini glodajo že desetletja.

Kot aktivni član uredništva revije „Slovensko domobranstvo“ izpopolnjujem različna mnenja o domobranski prisegi. To naj služi redkim, ki s komunisti vred, zlasti mladina v domovini in tudi v zamejstvu, te ne razumejo, ker niso revolucije in protirevolucije osebno doživeli in si zato ne morejo ustvariti o vsem stvarne in resnične sodbe.

Uredništvo revije „Slovensko domobranstvo“ je bilo sicer poučeno o pripravah manifestacije slovenskega domobranstva in bogoslužja na Štadonu, prav nič pa o domobranski prisegi.

Slovenski domobranci smo enodušno sprejeli in odobrili domobranksko manifestacijo v Ljubljani, ker se je domovini bližala zarota svetovnega in Titovega komunizma. Slepa vera v zaveznike nas je vodila in hoteli smo pred svetom z manifestacijo slovenskih domobrancev pričati, da smo odločni proti boljševizmu.

Danes pokojni domobranski poveljnik Vule Rupnik mi je v zdomstvu (priča Majda Mlakar por. Ocvirk) pojasnil vprašanje t. i. domobranske prisige.

General Rösener je hotel poslati absolvente častniške in podčastniške šole v Ljubljani na Madžarsko, kateri so se že približevala sovjetske divizije. Domobrankska obveščevalna

divovskega procesa itd. Nad vsm tem pa je krivec, ki sestopa, pa ne sestopi, ki obljublja, pa ne izpolni...

T. B.

Slavko Skoberne

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

DOM IN SVET 1888—1988

Zbornik ob stoletnici

Stoletnica te slovenske kulturne revije ni šla neopazno mimo nas. Čeprav v sedanjem položaju v Sloveniji katoliška kultura skoraj nima pravice javnosti, so vendar zadnji premiki dopustili, da je izšel v Mohorjevi družbi v Celju zbornik, ki je dostojno proslavil to veliko obletnico. Res je škoda, da revija ni dočkala tega slavlja, saj je morala po vojski zamreti kakor marsikaj iz katoliškega sveta.

Zbornik pa je edinstven še iz enega razloga: prvič po revoluciji se je dogodilo, da smo Slovenci politični emigranti enakopravno zastopani med drugimi domačini ali zamejci. Prvič se je zgodilo, da je skupni slovenski prostor prišel od izraza ne le v besedah ampak tudi v knjigi.

Urednik tega Zbornika Stanko Janežič, bivši sodelavec Doma in sveta, ki je pozneje živel v zdomstvu, a se je vrnil, je povabil kulturnike, da napišejo članke za ta zgodovinsko pomemben dogodek. Odgovorov je dobil največ od prejšnjih sodelavcev revije, od katerih so bili nekateri obsojeni na dolgoletni molk, ker so živeli doma, drugi pa tudi, ker so živeli zunaj domovine. Svoje članke pa so prispevali tudi drugi prijatelji DIS.

Zavestno je urednik dejal v predgovoru, da „sodelujejo kulturni delavci iz matične domovine, zamejstva in izseljenstva, in s tem utrjujejo zavest skupnega slovenskega kulturnega prostora, o katerem veliko govorimo in pišemo, odločnih dejanj v tej smeri pa je malo“. Ta zbornik je eno teh dejanj, ki pogumno prebija tabuje molka o krščanski umetniški ideji.

Prvi del zbornika je posvečen splošnemu pregledu, ki ga je napisal Jože Dolenc. Dobro ocenjuje urednike od ustanovitelja Frančiška Lampeta pa do Tineta Debeljaka in objektivno presoja položaj, usmeritev in vsebino revije.

Kot zgodovinski dokument je ponatisnjen članek urednika DIS pok. dr. Rajka Ložarja iz Druge vrste (Buenos Aires 1981). Govori o krizi, ki jo je doživljala revija v začetku 30 let. Pozneje pa je večinski del posvečen Kocbekovemu sporu in krizi pri DIS leta 1937. Anton Trstenjak je napisal kratke spomine na svoje sodelovanje, ki se je končalo, ko je potegnil s Kocbekom. Prizna pa, da se je njihovo gledanje na umetnost in politiko „pozneje izkazalo kot svojevrstni bumerang, ki smo

Tine Debeljak ml.

ga neprijetno občutili na nas samih.“ Sicer skuša umirjeno razglabljeti o takratnih dogodkih.

Obratno pa se Bogo Grafenauer postavi odločno na Kocbekovo stran in precej polemično napada strazarje in mladce. Seveda zagovarja stališče Kocbeka a niti ne namigne na njegovo poznejše sodelovanje s komunisti, ki je njemu, vsem krščanskim socialistom ter vsaj katoliški cerkvi prineslo toliko hudega.

Joža Mahnič razpravlja o razvoju estetske misli v DIS v prvih letih, ko se je revija prelevila iz družinske v visoko kulturno in umetniško, kar seveda ni potekalo brez debat in trenj.

France Pibernik pa razpravlja o dobi med obema vojnama, ko je DIS z izredno dinamiko in modernostjo zavzel osrednjo vlogo in dokazal stvarilnost katoliške miselnosti (kar je npr. Vidmar zanikal).

Nato se zbornik spusti v nekatere posebna vprašanja v zvezi z DIS: Andrej Capuder je prispeval esej o Danteju v DIS, ki je dejansko spomin na prvega prevajalca celotne Božanske komedije Jožeta Debevc. Edo Škulj pa govori o cerkveni glasbi, ki jo je objavljala v reviji Stanko Premrl.

Za nas je zelo zanimivo in pravično, da je s svojim zadnjim delom sodeloval tudi zadnji urednik dr. Tine Debeljak, ki mi je podal svoje spomine na DIS nekaj mesecev pred smrtjo. Govoril je predvsem o Kocbekovi krizi, o svojem uredništvu in nakazal novo pot DIS v vrh, kar pa reviji ni bilo usojeno. Bil je zelo vesel, kdo je zvedel, da se njegov pogovor tiska; to mu je bilo v zadovoljenju za vsa vojna leta zamolčevanja ali omalovaževanja; saj je bil DIS njegov otrok.

Kot zadnji prispevek v vrsti zgodovinskega razglabljanja je članek dr. Jožeta Krivca iz Argentine o Svetu in domu, taboriščni reviji kot naslednici DIS. Saj je večina sodelavcev revije odšla v begunstvo in tam nadaljevala z dominsvetovsko tradicijo.

Drugi del je posvečen leposlovju. Tu srečamo imena, večinoma dominisvetovcev: Stanko Janežič, Jože Kastelic, Dušan Ludvik, Severin Šali, Jože Smit, Jože Dular, Rafko Vodeb iz matične Slovenije; Boris Pahor iz Trsta (o svojih srečanjih z DIS, kjer je postavil lep spomenik svoji materi); iz emigracije pa sodelujejo pokojni Karel Rakovec, France Papež in Jože Krivec iz Argentine ter Vinko Beličič iz Trsta. Pri vseh teh se pozna klasična urejenost, pred-

vsem kar se tiče discipline in globine misli v nasprotju z „modernimi“ idejami: „k vragu okus, mera, harmonija, sorazmerja in kar je še take šare,“ kakor pravi v svojem eseju Capuder. Dom in svet je učil in njegovi nasledniki še vedno upoštevali lepoto besede in misli, doma in ali v tujini.

Zadnji del je posvečen sodobnosti: imenuje se Pogledi na slovensko književnost in kulturo. Prav je, da je pogled obrnjen nazaj in naprej, v sredino in na horizont, saj je vse ena Slovenija.

Anton Stres je objavil globoko premišljevanje Krščanstvo in narodnost, kjer govori o ravnotežju silnic in v zavračanju tako anacionalnosti kot pretiranega nacionalizma; gleda na narodnost kot teološko osnovano danost človeka.

Alojz Rebula iz Trsta se spušča v premišljevanje o skupnem slovenskem prostoru: Za moralno državljanstvo nadzemljepisne Slovenije. Popolnoma se strinjamo z njim, saj zagovarja skupnost vseh treh Slove-nij, povezano z demokratično miselnostjo in kulturno kakovostjo.

Janeza Gradišnika Prihodnost slovensčine je članek, ki je — žal — danes zelo aktualen; saj pravi Gradišnik, je težnja, da pišemo kakor hočemo in nimamo več čuta za lepoto, pravilnost in pristnost.

Jože Pogačnik iz Osijeka govori o Slovenskem leposlovju danes, kjer poda pregled modernih miselnih in estetskih tokov, ki so oblikovali današnjo slovensko literaturo. Ostaja pa le v mejah republike Slovenije.

Martin Jevnikar iz Trsta je izdelal pregled slovenske literature v Italiji (saj je sicer on za to najbolj poklican, ko je leta spremljal vse nove izdaje s kritičnimi pripombami v Mladiki), vzporedno z njim pa Pavle Zabltnik pregleduje kulturno delo na Koroškem.

Da je Slovenija res zaokrožena, dokazuje France Papež iz Buenos Airesa, ki je napisal članek Slovenska beseda v Argentini, kjer je pregledno podana analiza našega kulturnega delovanja. Da pa bi bil pregled iz Argentine bolj popoln, dr. Julij Savelli omenja še glasbeno dejavnost med nami, predvsem naše skladatelje, zbere in soliste. Na vsak način so Debeljak, Krivec, Papež in Savelli dostojno in podrobno predstavili našo tukajšnjo kulturno skupnost pred slovensko javnostjo. In to brez cenzure.

Za zaključek pa je Taras Kermavner pregledal sodobne slovenske literarne revije ter zelo prodorno in pravilno govori o revijah, ki so živele in umirale po volji oblastnikov. Tu omenja tudi razne zamejske revije, kot tudi pohvalno Celovski zvon. A zaman sem iskal med imeni argentinsko Meddobje. Ta revija

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Istočasno, ko se v notranjih zadevah opaža neke vrste stabilizacija, ki teče vzporedno z uravnovešenjem gospodarskih zadev, je vstopil v ospredje zunanjepolitični problem. Polje, ki je bilo eno najdražjih pretekli radikalni vladi, in na katerem se je sijajno počutil predsednik Alfonsín, je sedaj postalo tudi središče delovanja nove peronistične vlade. Pojav je po svoje zanimiv, ker kaže na bistvene spremembe v nastopu ne le predsednika Menema, marveč dejansko peronizma sploh, vsaj tistega peronizma, ki ga poosbeblja sedanja vlada.

PO DRUGEM APRILU

Malvinska zadeva je stopila z vso silo v središče dogajanja. Problem ima marsikateri odtenek, ki ga ne smemo spregledati. Krizo je sprožila vojaška vlada, ko so 2. aprila 1982 argentinski oddelki zasedli sporno otočje, kar je sprožilo vojno z Veliko Britanijo in sledeči argentinski poraz. V vsem tem času je peronizem dejansko zagovarjal vojaški nastop, in ne smemo pozabiti, da je na znanem poletu na otok, ko je bil še v argentinskih rokah, sodelovalo večje število peronističnih politikov in sindikalistov.

Za časa radikalne vlade je bilo kaj malo novic na tem področju. Pogajanja, ki jih je Alfonsín skušal navezati z Angleži, so stalno padala zaradi angleške trdovratnosti, da bi sploh kako omenili zadevo suverenosti nad spornimi otoki in pa argentinske vztrajnosti, da brez te omembe nima smisla nobena debata. Pogajanja v Ženevi, na inštan-

je danes najstarejša redno izhajajoča slovenska kulturna in literarna revija na svetu! Ne vem, zakaj je Kermavner ni omenil, a noben razlog, ki bi si ga lahko zamislil, pisatelju ni v ponos. Tu lahko vidimo, da ideja o skupnem slovenskem kulturnem prostoru še ni prodrila v zavest raznih kulturnikov. Škoda!

Za konec: vesel sem, da so se našli ljudje, ki v Sloveniji pričenjajo — sicer s spominom na nazaj — gojiti zavestno moderno in s krščanskim smislom nabit (kot pravi Kermavner) kulturo. In še to, da se zavedajo enotnosti vseh treh Slove-nij, da so imeli pogum prebiti tabu. Kot menim, nameravamo nadaljevati s to idejo. Tu se lahko srečamo, tu lahko skupaj razmišljamo, tu se lahko pogovarjamo kot prijatelji ali kot ljudje dobre volje. Ob stoletnici Doma in sveta sta se našla dom in svet v prijaznem srečanju.

co švicarske in brazilske vlade, so propadla še predno so se začela.

Kaj sedaj ponuja Menem, da je omehčal „trdo srce“ gospe Thatcher? Pravzaprav ničesar, kar bi že Alfonsín ne ponujal. Bistvena je razlika, da se angleška konservativna vlada nahaja v težkem notranjem položaju. In še nekaj: radikali so vse izvajali tajno, prikrivali zadeve kot gad noge; in Angležem to ni bilo všeč. Menem pa je od vsega začetka stvari postavljaj v čim močnejšo luč. Mirno je počrl svoje besede za časa volilne kompanje, češ da bodo otoke osvojili, če treba, s krvjo, in da bo zaplenil angleška posestva v Patagoniji, in Londonu ponudil roko.

Razvoj je bil hitrejši kot smo pričakovali. Kar naenkrat sta se pričela v ZDA pogajati argentinski poslanik Lucio García del Solar in angleški zastopnik pri ZN Crispin Tickell. To je bil prvi direktni stik po 2. aprilu, in je postavil temelje za bodoča že konkretna pogajanja, ki se bodo odvijala v španski prestolnici, Madridu.

INTEGRACIJA

Integracija je bila beseda draga radikalom. Menem jo je povzel in jo vpleta v svojo zunanjo politiko. To se bo pokazalo tudi v bodočih pogajanjih z Angleži. Tu gre za diplomatske odnose, a temeljno za gospodarske. Gre za ribolov, gre za vojaško prisotnost v južnih vodah, gre za petrolejska ležišča okoli Malvin. Vsa vprašanja, ki so sedaj odprta, in jim bo treba najti skupen odgovor, tako da bo volk sit in koza cela.

Integracija pa naj napreduje tudi na kontinentalni ravni. Zato je te dni pohitel v Brazil, da se tam sestane s kolegom Sarneyem in urugvajskim predsednikom. Namen je še poglobiti dosedanje povezave. A na to integracijo nekoliko postrani gledajo določeni krogi domače industrije. Še za časa vojaške vlade je bilo mnogo kritik na zblizevanje z Brazilom. Pod radikali se položaj ni spremenil, a mnogi so upali, da bo po nastopu peronizma morda prišlo do kakih premikov. A Menem še poglablja smer do tega cilja. To je razumljivo, saj so velekorporacije, s katerimi so je povezala peronistična vlada, dejansko „pol-tukaj-pol-tam“. Centrala Bunge y Born se nahaja v Brazilu.

Strah nekaterih argentinskih krogov izvira iz dejstva, da je Brazil industrijsko mnogo bolj razvit. Ogromni zunanji dolg, ki ga je Argentina (Nad. na 4. str.)

MARKO KREMŽAR

(1)

Jugoslavija na razpotju

Govoriti o jugoslovanski prihodnosti, ne da bi upoštevali njeno razmerno kratko preteklost, ali pa prezrl, da gre za državo, k jo sestavljajo sicer sorodni, a različni narodi, bi pomenilo večati nejasnost okrog vprašanja, ki je pogosteje predmet strastnih debat kakor umirjenih razmišljanj.

Ko je po koncu prve svetovne vojne bila, iz ostankov avstroogrškega imperija, in na osnovi srbske kraljevine, ustanovljena država Slovenec, Hrvatov in Srbov (SHS), so stivali ti narodi vanjo različne upe. Za Slovence pa verjetno tudi za Hrvate, Bosance in za tisti del Srbov, ki so tudi zapuščali ozračje nemškega in madžarskega šovinizma v bivšem habsburškem cesarstvu, je bil vstop v novo kraljevino poln idealnih želja. Te želje pa niso bile niti jasno izražene, niti plebiscitarno sprejete.

Najbrže se ne motimo, če rečemo, da je za omenjene narode, dediče srednjeevropske miselnosti in tradicije, pomenila nova država, ki se je kmalu preimenovala v Jugoslavijo upanje na:

— varstvo pred potujčevanjem in pred teritorialnim pohleptom s strani nemške Avstrije, Madžarske pa

tudi Italije.

— možnost, da bodo v državnem sožitju z narodi, ki so jim po krvi in jeziku blizu, nemoteno razvijali svojo lastno narodno individualnost.

— razvoj novega razširjenega tržišča za hitro rastočo industrijsko proizvodnjo Slovenije in Hrvatske, in ki bi naj našla ravnovesje v rudniškem in poljedelskem bogastvu ostalih delov države. Posledica bi naj bila splošna gospodarska blaginja.

Med Slovenci, na skrajnem zahodu države, je še posebej prevladoval občutek ogroženosti, zato so gledali v zmagoviti Srbiji večjega brata, ki bo branil s isto zavzetostjo njihove interese, kot je med vojno branil svoje.

Perspektiva iz srbske strani je bila verjetno drugačna. Bili so zmagovalci in SHS jim je na neki način pomenila povečanje državnega ozemlja na račun premaganega imperija. Na tem ozemlju so prebivali sicer bratski narodi, a razlika med osvojenim ali združenim ozemljem ni bila marsikomu med njimi povsem jasna.

Ta dvojnost perspektive je lahko razumljiva, posebno ker so se Srbi zavedali, da je nova država sprejela njihovo monarhijo, pa tudi čutili, da

jim je kot zmagovalcem zaupana vloga branilcev države. Vendar je prava dvojnost pogledov usodna za vso jugoslovansko preteklost in tudi za sedanost.

Pri tem je treba upoštevati, da je prvo obdobje Jugoslavije potekalo v času med obema vojnama, ko je o resničnem miru težko govoriti. Prevladajoči gospodarski protekcionizem ter rastoči nemški, italijanski in madžarski nacionalizmi, ki so kmalu postali napadalni nacizmi, so postavljali zunanjo varnost med prve namepe takratnih evropskih držav in tudi Jugoslavije.

Izkušnja je pokazala, da mlada država ni izpolnila vseh upov, ki so bili stavljeni vanjo. Že v času ustanovitve ni mogla uspešno braniti slovenskih meja, medtem ko je izguba Koroške pokazala na pomanjkljivost jugoslovanske diplomacije. S slovenskega vidika je bilo to bridko razočaranje. Gledano iz drugega stališča so se zdela obmejna vprašanja na vzhodu države lahko pomembnejša, izgube na zahodni meji krivda slovenske nepripravljenosti, neuspehi ob koroškem plebiscitu pa posledica slovenske nepopustljivosti, ki je vztrajala na maksimalnih težnjah. V obeh pogledih je gotovo nekaj resnice.

V nasprotju s pričakovanji pa so bile v Jugoslaviji, večji del tega obdobja, tudi možnosti za svobodno utrjevanje različnih narodnosti zelo vprašljive. Centralistična zamisel po

kateri naj bi prvotna večnarodna država postala zibelka neke nove jugoslovanske nacionalnosti, je državno skupnost le šibila. Tako pojmovanje države je bilo nevarno prav tistim vrednotam, ki so v očeh Slovencev in Hrvatov upravičevale njihovo ločitev od Avstrogrške.

Vendar so se slovenski voditelji kljub mnogim razočaranjem vztrajno trudili, da bi izboljšali politično realnost z legalnimi in demokratičnimi sredstvi. Prepričani so bili, da je zamisel države, v kateri naj v bratskem razmerju žive južnoslovanski narodi, vredna potrpljenja in naporov. V času svetovne gospodarske krize ter rastočega nacizma v sosednih deželah, je slovensko stališče, ki je skrajja bolehalo morda na prevetelkem optimizmu, kmalu dozorelo v izraz političnega realizma.

Proti koncu medvojnega obdobja se je posrečilo tedaj vodilnemu slovenskemu politiku dr. Antonu Ko-rošču, da je pričel ob sodelovanju nekaterih članov dvora in nekaterih srbskih predstavnikov usmerjati državo iz centralizma v federalizem. Avtonomija Hrvaške je bila prvi korak v to smer. Vendar sta dr. Koroščeva smrt in vojna nadaljnji razvoj prekinili.

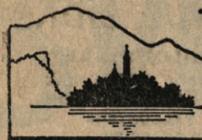
Druga svetovna vojna je pokazala tudi na vojaško nesposobnost države, ki je bila, gledano s slovenskega stališča, ustanovljena predvsem iz obrambnih razlogov. Seveda, je bil nepričakovano hiter vo-

jaški zlom v veliki meri posledica omahljive zunanje in dolgo časa zgrešene notranje politike, ki ni bila zmožna ustvariti skladnosti med interesi narodov Jugoslavije. Negativni vplivi predvojnih napak pa so segali še daleč v medvojno in celo povojno obdobje.

Nekateri dajejo temu zgodovinskemu trenutku drugačen poudarek. Ustanovitev hrvaške ustaške države ob izbruhu vojne, naj bi bila poglavita krivda za poraz jugoslovanske vojske. Medvojna zgodovina v tem delu Evrope bi bila verjetno res lahko drugačna, če novooklicana Hrvatska ne bi stopila pod okrilje Nemčije in Italije. Vendar je velik del Hrvatov videl v tej državi, ki je nastala sredi brezvladja in nasilja, ne toliko rušenje Jugoslavije, katera praktično ni mogla več izvajati oblasti, temveč zaščito svojih interesov sredi armad, ki so delile Evropo. Tudi ta odločitev je bila v marsičem posledica predvojnih sporov v državi, ne glede na odgovornost, ki jo nosi za potek vojnih dogodkov.

Vsekakor je Slovenijo sovražna okupacija najbolj prizadela. Trije okupatorji so si razdelili slovensko zemljo in niti jugoslovanska politika niti vojska nista mogli tega prepričati.

Po končani vojni je bila Jugoslavija sicer obnovljena, a vsebina te nove države je bila bistveno drugačna ne le od predvojnih zamisli temveč celo od predvojne prakse.

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Adria Airways se pohvali, da ima eno najboljših šol za stavarde ali stewardese (letalske strežaje). Nekatere metode poučevanja in preverjanja znanja so prav nove in so jih že pri drugih letalskih družbah sprejeli s prav dobrim uspehom. Pri Adriji se je leto vpisalo kakih tristo kandidatov, od katerih so izbrali petindvajset mladih, ki bodo skušali postati stvardi ali stewardese. Nekateri pogoj za to zanimivo službo: kandidati morajo biti zdravi, brez očal, z zdravimi zobmi, stari med 20 in 25 let, aktivno obvladati angleščino, pasivno pa kak drug evropski jezik (ruščina ne pride v poštev). Kandidati prihajajo iz raznih fakultet, od medicinske, biotehnične, do strojne ali filozofske.

LJUBLJANA — Znanilci — branilci — skrunilci svobode je naslov razstave v Narodni univerzitetni knjižnici. Na njej je mogoče ogledati si odstavke ali knjige raznih moži, ki so se zavzemali za svobodo izražanja in objavljanja, kot so to lahko enciklopedisti, Paine, Jefferson, pa tudi slovenski pravnik Franc Jelenc, ki se je že 1785. leta skliceval na človekove pravice. Med skrunilci je več cerkvenih indevsov in popisanih seznamov zaplenjenih knjig. Na vrsto pridejo bele lise v cenzuriranih časopisov v času kraljeve diktature ali pa čitanka, v kateri ni smela biti objavljena črtica Ivana Cankarja. Končno pa še tudi skromna podoba cenzure komunistične vlade z zakonom o tisku in omejitvah. To zadnje obdobje bi imelo veliko materiala na razpolago, ne pa samo dve odločbi o prepovedi vnašanja in razširjanja tržaškega Zaliva 1-4 (leto 1984) in italijanske Domenica della Corriere (1987).

LJUBLJANA — Javni telefoni bodo po vsej Jugoslaviji delali z enotnimi žetoni. V Sloveniji so že dalj časa v uporabi žetoni, pa bodo morali telefone prilagoditi novim, ker ti nimajo utorov, so kot kovanci za 20, 50 ali 100 din, le drugačno težo imajo.

KOSTANEVICA NA KRKI — IX. grafični bienale so letos priredili. Posebnost je v tem, da je to otroška razstava, na katera pošljejo svoja dela otroci iz cele Jugoslavije. Žirija je izbrala 250 grafik iz 149 šol. Letošnji bienale so posvetili 90-letnici akad. Božidarja Jakca.

LJUBLJANA — Avtocesta Razdrto-Fernetiči je dobila svoj dokončni načrt. Prvotnemu so našli kar dve-

sto pripomb in zahtev, ki jim je bilo treba iz vidika varovanja prostora in okolja zadostiti. Kar se načrta tiče, je temu 26 kilometrskemu odseku avtoceste končno odprta pot.

LJUBLJANA — Prvo banko z delniškim kapitalom so ustanovili v Ljubljani z imenom Banka za med-republiško sodelovanje in razvoj (pod okriljem Ljubljanske banke). Kapital je zagotovilo 25 podjetij in 5 bank; do konca leta naj bi številno naraslo že na 70 ustanoviteljev.

LJUBLJANA — Gibanje zelenih je imelo svoj ustanovni občni zbor. Za prvega predsednika so izvolili dr. Dušana Pluta; njih geslo: Za zeleno Slovenijo, Jugoslavijo, Evropo, za zeleni planet. Ogrevajo se za neone-snaženo Slovenijo zadovoljnih ljudi, za mir doma in po svetu, brez jedrskega orožja, brez armad, izvzemši mirovne sile OZN.

LJUBLJANA — Cene na drobno so se v mesecu maju podražile za 22,5%.

LJUBLJANA — 109 tisoč hektolitrov vina je lani izvozil Slovin v Veliko Britanijo. To predstavlja kar 70 odstotkov jugoslovanskega izvoza vina v Veliko Britanijo in so to predvsem rdeča vina. Najbolje gre v prodajo cabernet sauvignon; ljutomerska vina pa še danes predstavljajo največji delež izvoza.

MARIBOR — Hitra cesta skozi Maribor, dolga 4.700 metrov, štiri-pasovna je odprta za ves promet. Gradili so jo točno dve leti.

UMRLI SO OD 27. junija do 1. julija:

LJUBLJANA — Jože Derglin; dr. Tone Dečman; Ana Cigoj roj. Topf, 91; Lojze Špetič; Franc Frančičkin; Bernarda Mihelič roj. Končan; Justina Lončar roj. Mrhar (Dedenkarjeva mama); Ivan Barič; Alenka Perovšek roj. Benko; Anton Ahlin, 75; Ana Zakrajšek roj. Petrič; Miroslav Kavčič; prof. Boris Mežnar; Jelko Zolgar; Magdalena Fuchs roj. Zdravljec; Albina Guzelj roj. Bergant; Ivan Modic; Marija Pirc roj. Bernard; Marija Bezlaj roj. Oberč, 82; Lojze Sadar; inž. Branko Šafarič.

RAZNI KRAJI — Karel Rajer, 79, Kočevje; Amalija Branc, Ptuj; Marija Murgelj roj. Damjanovič, Rogaska Slatina; Amalija Fidler roj. Kopriva; Nova vas pri Šentjurju; Janez Grča, Postojna; Vera Štiglic, Ivančna Gorica; Kristina Kastorini roj. Habjan, Atene; Franc Majcen, Šentrupert; Anton Kokalj, Zirovnica; Rozalija Narat roj. Gohc, Rogaska Slatina; Blaž Vidmar st., Zg. Bela; Marija Kaluža roj. Pangršič; Zalog; Martin Klopčič, Domžale; Ana Kalčič-Manca, Slov. vas pri Šentrupertu; Jože Štamear, Šmartno pod Šmartno goro; Vinko Toni, Cerknica; Rudolf Osolin, 90, Škocjan pri Domžalah; Anton Pajk, Trebnje.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti

Krsta: V Ranelaghu je bil krščen Roman Claudio Spinella, sin Claudia in Tatjane roj. Reven.

Dne 20. avgusta 1989 je bila krščena v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Barbara Medic, hčerka Francija in ge. Barbare roj. Petelin. Botrovala sta ga. Pavla Korošec in Berto Medic. Krstil pa jo je prelat dr. Alojzij Starc. Staršem naše čestitke!

Smrti: V Córdoba je umrl Ivan Lovrin (82), v Jujuyu pa Alojzij Babnik (62). Naj počivata v miru!

Nova diplomantka: Na pravni fakulteti buenosaireske državne univerze je 15. avgusta diplomirala kot odvetnica Monika Pergar. Čestitamo!

Pet novih parov smo in še bomo spravili pred oltar v letošnji zimi v sanhuški srenji. Pet novoporočencev, nekateri zdaj, drugi v prihodnjih tednih stopajo na novo življenjsko pot. Vsi so v pričakovanju, kaj jim bo prineslo novo življenje; mi jim iz vsega srca želimo, da bi jim Bog naklonil obilo sreče in zadovoljstva posebno pa veliko potomstva. Naj iz njih rod močan krepki bogastvo božjih in slovenskih del Vsaj tako je zvenelo iz poslovnice večera, ki jim ga je priredila sanhuška mladina. In ti pari so po vrstnem redu porok sledeči: Ivko Uštar — Lučka Bergant, Dani Zakrajšek — prof. Silvija Škerlj, Jože Modic — Graciela Catanzariti, Jure Miklič — prof. Monika Pérez in Fredi Bergant — Nežka Markovič. Poleg zdravega nramnega življenja v teh novih družinah predvsem želimo, naj bi se ohranjal slovenski duh in slovenska beseda. In celo med narodno mešanimi zakoni je to možno vsaj tako nam dokazuje zgoraj omenjeni predzadnji par, kjer je nevesta — kot priimek dokazuje — po očetu španskega porekla in kljub temu perfektno slovensko govori, njena sestra pa celo poučuje na slovenski šoli. To je možno le, če je mati zavedna Slovenka. Spomnimo se, da nam je nekoč neki slovenski zidar, ki je opravljal opravila v njihovi hiši, pripovedoval, kako prijetno ga je presenetilo, ko je slišal, kako je mati prepevala slovenske pesmi z nedoraslimi hčerkami, medtem ko je „don Pérez“ z zanimanjem poslušal. Seveda to je možno le, če sodrug drugega porekla razume težnje svojega para.

Družinska nedelja je v lepem zimskem dnevu potekala v Našem domu. Že pri osmi maši je bilo opaziti ve-

liko več mladih družin kot običajno in tudi petje otroškega zbora je dalo maši praznično vzdušje.

Po maši so se v domu vršila tekmovanja mladine različne starosti, predolgo bi bilo poročilo, če bi navedeli vse panoge in njihove zmogovalce. Vsa ta tekmovanja je organiziral in vodil agilni prof. Jure Urbančič. Opoldan je bil pripravljen okusni „asado“ v izključni pripravi mladih družin. Starejši, katerim že pohajajo moči, smo z velikim zadovoljstvom gledali, s kakšno agilnostjo in veseljem so vsi ti mladi pari delali isto, kar smo mi pred leti. In res nam je bilo v veliko zadoščenje, kajti ves naš večletni trud ni bil zaman.

V popoldanskem programu pa smo imeli priložnost poslušati zelo lep koncert otroškega zbora pod vodstvom Anice Mehle ob zvestem in učinkovitem sodelovanju Andreje Selan; pravijo, da sad ne pade daleč od drevesa.

Z bogatim in lepo urejenim srečovanjem se je zaključila „mlada“ družinska nedelja.

Inž. Janez Belič nam je preteklo soboto pokazal nekaj zanimivih filmov iz Slovenije. Ob zelo dobri udeležbi je zelo hitro potekal večer domače besede in glasbe.

—c—

PRIREDITVE V ZADNJEM ČASU

Ker je Svobodna Slovenija tudi naša kronika, želimo na kratko poročati o naših prireditvah, o katerih še nismo pisali.

Dne 10. junija smo gledali film „Moj ata, socialistični kulak“, ki so ga gledalci sprejeli z velikim navdušenjem. Franc Lobnik je v uvodu spregovoril nekaj besed in označil pomen tega filma, ki je posnetek gledališke predstave. Sledila je nato domača večerja.

Zelo zanimiv je bil film „Razseljena oseba“, ki ga je pojasnil arh. Jure Vombergar. Mladina je spremljala predvajanje filma z velikim zanimanjem. Za pravo razumevanje filma pa so bile uvodne besede arh. Vombergarja zelo koristne.

Dne 1. julija je sklical sestanek SLS, na katerem so poročali naši politični delavci: predsednik Rudolf Smersu o delu Slovenskega narodnega odbora, dr. Julij Savelli o dogodkih pri sv. Urhu pri Ljubljani, Marjan Loboda o dogodkih tukaj in v domovini ter dr. Marko Kremžar o svetovnem položaju.

NIGEL NICOLSON

(Nadaljevanje in konec)

Velika izdaja

Vrnil sem se s Tolstojem v to sceno. Dala se je spoznati, le star most je nadomeščal nov, jeklen, obsežen kot avtocesta, in na poljih, kjer smo jim nekoč ukazali odložiti orožje, so stale majhne gorske kočice.

Bili so skrajno izčrpani. Vendar smo jim ukazali, naj marširajo še pet milj do taborišča sredi polja, okoli vasi in okrog vetrinjskega samostana, južno od Celoveca. Prav dobro se spominjam vzdušja v tem taborišču. Bilo je kot skavtski zbor. Postavili smo jih pod minimalno stražo in prepustili vzdrževanje notranje discipline nemškemu oficirju, ki jih je pripeljal preko gora. Kmalu so organizirali šole, bogoslužje, koncerte in nastope s svojimi konji. Naše čete so občudovale njihovo prožnost in se udeleževale njihovih prireditvev. S sentimentalnostjo vpričo otrok so angleški vojaki naredili kar je bilo le mogoče, da bi olajšali njihovo usodo.

Nekaj tisoč Kozakov v Vetrinju se je izognilo repatriaciji, toda drugih 30.000 je bilo iz Lienza poslanih čez mejo cone Rdeče armade. Večinoma so bili sovjetski državljani, katerih predaja je bila sklenjena v Jalti. Toda tisoči med njimi, posebno oficirji, so bili emigranti, ki so

vodili Rusijo proti revoluciji in bi zaradi tega ne smeli biti repatriirani deželi, kateri niso pripadali. Nekateri so imeli tuje potne liste. Nekaj se jih je rodilo izвне Rusije. V svojih knjigah „Jaltske žrtve“ in „Minister in pokoli“ je Nikolaj Tolstoj opisal strašno usodo Rusov, ki smo jih mi predali, čeprav jaz sam tej sceni nisem bil priča.

Moja glavna skrb je bilo 17.000 Jugoslovancev v Vetrinjah. Nenadoma smo pozno 16. maja prejeli opozorilni ukaz, da moramo vse poslati čez mejo Titu, njihovega smrtnemu sovražniku in našemu zavezniku. Ko smo vprašali, če to velja tudi za slovenske ženske in otroke, smo prejeli odgovor, da „če pripadajo vojaštvu“, kar je pomenilo, da morajo biti vsi vključeni. Niso nam pa povedali razloga za tako povelje. Če bi Jugoslovancev povedali, kaj nameravamo, bi lahko nastali nemiri, ki jih ne bi mogli kontrolirati. Ukazali so nam, naj ne uporabljamo sile. Naša edina izbira je bila laž, da jih bomo spravili v druga taborišča v Italijo. Dan za dnevom (operacija je trajala do konca maja) so se nakladali na tovornjake, ki so jih vozili na dve majhni železniški postaji: Področica in Rožna dolina, tam so

jih čakali dolgi vlaki živinskih vagonov.

Kako mirna je zdaj ta pokrajina! Majhne železniške postaje z dnevnimi urniki vlakov proti Italiji. Proge so zravnane s peronom. Železniški uradniki ne vedo ničesar o tem, kar se je zgodilo pred skoraj 50 leti.

Z velikim zaupanjem so stopali v vagon, po 50 do 60 mož v vsakega Oficirji, ženske in otroci so šli v razbite vagonce. Ko so bili ti vsi polni, smo jih mi od zunaj zaprli, takrat pa so se pojavili Titovi partizani iz poslednjega železniške postaje in iz bližnjega gozda, kjer so bili skriti in so takoj prevzeli kontrolo. Vlako so odpeljali proti kakih 12 milj oddaljeni jugoslovanski meji. Žrtve so utegnile videti partizane in po premikanju koles so čutile, da se vlak obrača proti jugu. Nastal je pravi pekel. Ko so vlaki zginili izpred naših oči za ovinkom, smo slišali tolčenje na stene vagonov in obtožbe proti nam. Mnogi možje so se „ami usmrtili. Ostali so se po dolgi poti skozi predor znašli v svoji domovini, kjer so bili pobiti z divjaškimi metodami, ki jih je opisal Tolstoj. Nekateri so bili takoj pobiti. Večino so odvedli v gozd blizu Kočevja, kjer so jih slekli, jim zvezali roke in zmetali v veliko jamo, kjer jih je na tisoče umrlo od krogele, granat, mraza, stradanja in zadušitve. Nekateri so ušli preden so prišli do jame, trije so celo uspeli splaziti se iz jame, toda minilo

je precej dni, preden so utegnili obvestiti tiste, ki so ostali v taborišču. Spočetka jim niso verjeli. Angleži se ne vedejo tako. Tako jih je spet tisoče zlezlo na tovornjake in vlake. Le s posredovanjem Johna Selby Bigga, oficirja Rdečega križa in kanadskega majorja Barreja je bilo mogoče doseči, da je bilo civilnim beguncem, ki so ostali v Vetrinjah, prizanešeno. Medtem pa je najmanj 25.000 Jugoslovancev odšlo v smrt.

Iz zapisnikov dnevnih poročil o položajih moje brigade je razvidno, da smo se od trenutka predaje Jugoslovancev 12. maja zavedali, da Tito ne bo imel nobenega usmiljenja z njimi. Eno teh poročil 13. maja pravi dobesedno: „Nihče od njih ne sme biti vrnjen, ker bi to pomenilo skoro gotovo smrt.“ Spet drugo 25. maja: „Na poti v klavnico.“ Če bi še potrebovali opozorila, bi to bile pogoste rotitve samih beguncev in poboji tisočih Hrvatov, ki so se predali partizanom v Pliberku 15. maja. Ko se je v taboriških raznesla novica o njihovi usodi se je prostovoljno javilo samo 104 civilistov za povratek v svojo domovino, akoravno ostalih 6.000, ki so ostali v Vetrinju, ni imelo nobene bodočnosti v kaki drugi deželi.

Naši gardisti, grenadirji in Valska garda so dana povelja izpolnjevali z običajno ubogljivostjo, vendar že s tako naraščajočo nevoljo, da je bilo treba menjavati edince

Dne 8. julija je bilo izredno zanimivo predavanje z barvnimi diapozitivi o vulkanu Lonquimay v Chile. Diapozitive je pojasnjeval Franc Hrovat, ki je sam posnel slike, ki kažejo izbruhe tega še vedno delujočega vulkana. Ob tej priložnosti je pokazal tudi nekatere kraje iz tega čiljskega področja. Izražena je bila želja, da naj bi nam predavatelj še kaj pokazal iz svoje bogate zaloge diapozitivov. Po predavanju so bile na vrsti domače kolone.

Dne 13. avgusta pa se je v spomin na prvo slovensko mašo v San Martinu pred 41 leti vršilo žeganje s sv. mašo, ki jo je daroval prelat dr. Alojzij Starc, ki je poudaril pomen slovenske maše za naše rojake. Po tem je bilo v Slovenskem domu žeganjsko kosilo, ki ga je začela s pozdravom vsem navzočim predsednica Doma Marija Keržičeva. Spregovoril je tudi dr. Jurij Rode, ki se je zahvalil dr. Starcu in vsem ostalim, ki so pomagali pri pripravi tega žeganja.

RODITELJSKI SESTANEK

Šolski tečaj A. M. Slomška je povabil starše svojih šolarjev v nedeljo 30. julija na sestanek. Najprej je voditeljica Lenčka Malovrh poročala o dejavnosti tečaja in napredovanju učencev v prvih mesecih šolskega leta. Nato je pa Marjan Loboda, dolgoletni vzgojitelj na osnovnošolskem in sedaj na srednješolskem tečaju, podal predavanje z naslovom „Slovenstvo naših otrok“. Svoje predavanje je postavil na predpostavko, da vsi, ki sodelujemo pri slovenski šoli, starši in učitelji, cenimo slovenstvo in jezik kot vrednoto, za katero je vredno nekaj žrtvovati. Tema je vsekakor zelo aktualna, saj danes obiskujejo našo šolo otroci, katerih starši so že rojeni v tej deželi, in jo po vsej pravici imenujejo svojo domovino. Kjer je v družinah veliko ljubezni in spoštovanja do duhovnih vrednot, ne more priti do dileme: Slovenec ali Argentinec, se pač bolj prilaga seštevalni prijem: Slovenec in Argentinec, vsako na svoj način.

Vsebinska predavanja je kar klicala k razgovoru, ki je bil ves razgiban in je pojasnil še druge vidike predmeta. Tako so nekateri mnenja, naj bi bil večji poudarek na zavesti izvora pri tukaj rojenih in njih pripadnost „a la comunidad eslovena“ namesto „colectividad“, kar označuje tujstvo in tukaj rojenim ne more biti tako vabljivo. Predavanje bi vsekakor zaslužilo še večjo publiciteto in upajmo, da bo objavljeno v našem tisku.

na železniških postajah. Ustni protesti naših oficirjev so bili zaman in ko sem v svojem poročilu 18. maja izrazil kar smo vsi čutili, me je divizijski komandant posvaril, ne zaradi vsebine napisanega, ampak zato, ker ne bi smel tako naravnost pisati v pol-uradnem dokumentu. Ukazal mi je, naj spremenim vsebino svojega sporočila naslednji dan. V svojo veliko sramoto sem to storil!

To so bili trije tedni, ki bi morali nositi pečat sramote. To je bila ena najbolj nečastnih akcij, kar jih je sploh kdaj angleški vojak moral podvzeti. Vendar zadnji zvezek uradne zgodovine sredozemskih bitk (pravkar izdane po 44 letih) zaključuje poročilo o teh dogodkih s cinično pripombo, da „je izid popolnoma zadovoljiv za zavezniško stran“, brez ene same besede pomilovanja ali kesanja.

Uredniki bi se morali sramovati! Pravijo, da je bila to politična odločitev in ni njihova naloga presojati. Politiki so trdili, da je bila to vojaška zadeva.

Odgovornost je bila na obeh straneh. Dejanje je bilo izvedeno brutalno, v zavesti morebitnih posledic. Sočutje je bilo poteptano za trenutno korist (le kakšno?) in z željo zadovoljiti Stalina in Tita, veleizdaja je bila zavestno organizirana. Čeprav je že minilo pol stoletja, nas to ne oprosti preiskave. Kdo je bil odgovoren in zakaj?

MALI OGLASI

POČITNICE

Nameravate obiskati San Martín de los Andes? Prenosite po ugodni ceni vam nudi CARITAS. T. E. 0972-27313

Oddam v najem v zimski sezoni kompletno stanovanje za 5 oseb v Villa Catedral. T. E. 0944-24978 (Bariloche).

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - sološna odontologija, implantacije oseo-integriranih, sreda in petek od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadst. B - San Martín - T. E. 755-1353.

ARHITEKTI

Andrej Duh - načrti, gradnje in vodstvo del v Bariločah in okolici; nepremičninski posli. - P. Moreno 991, 5. nadst. "C". Tel. 0944-20733 - 8400 Bariloche.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk. T. E. 762-2840.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič - odvetnik - ponedeljek, sredo, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knaps - vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Peta. Bs. As. - Tucumán 1455, 9. nadst. E - T. E. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ZA DOM

POHIŠTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. Tine Kovačič. - T. E. 765-1682.

REDECORA - celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224, Ramos Mejia, T. E. 654-0352.

Garden Pools - konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4374.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester - Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar - Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave - privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov - Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel, T. E. 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385, 1. nadst., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 812-2127.

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN - Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandezias - Urađuje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga. Marija Gorše).

JANEZ VASLE

(Nadaljevanje in konec)

Sijaj, sijaj, sonce

Skoraj pet ur z vlakom je iz Münchna do Heildelberga v deželi Baden-Württemberg, ki je skupno s Freiburgom največje študentovsko mesto v Nemčiji. Nekateri menijo, da je tudi najlepše. Tam deluje najstarejša nemška univerza, ustanovljena leta 1386. Prvotna stavba je sredi mesta in služi danes samo še simbolično za nekatere prireditve in predavanja, medtem ko se glavno učno delo opravlja v modernem naselju, zgrajenem v zunanem delu mesta. Tam se izpoponjuje trideset tisoč študentov iz vsega sveta. Heildelberg ima veliko starejših zgradb, ker ni bilo porušeno med vojno, obratno od sosednjega Mannheima, ki je trpelo zaradi bomb.

Philosophenweg (Pot filozofov) nudi z visoke panoramične točke enkratni pogled na mesto. Druga visoko strateška točka, s katere so brez dvoma v prejšnjih stoletjih odločali obrambne akcije, je velikanski grad, zgodovinsko pomemben, deloma tudi porušeni, danes pa obvezna turistična točka. Od tam se jasno vidi mestna hiša, stolnica Svetege Duha, hotel Ritter, najstarejši most Alte Brücke in vhodna vrata Brückentor. Argentinski prijatelj mi je pomagal spoznavati dragocenosti. „Eno leto sem že tukaj, prišel sem na izpopolnjevanje v psihologiji in

Zveza Poljakov v Argentini pripravila ob 10-letnici papeževanja Janeza Pavla II. — po narodnosti Poljaka — študijski dan z naslovom „Evangelizacija slovanskih narodov v mišljenju Janeza Pavla II.“, predvsem ob njegovi okrožnici Slavorum Apostoli, ki se nanaša na sv. brata Cirila in Metoda. Zato je pridobila zanj iste predavateljce, ki so podobno snov obravnavali pred tedni v Fundación Arché, o čemer smo že pisali.

Ta seminar ima tudi namen, da predavatelji prikažejo pričetke pokristjanjenja Slovanov in nam s tem približajo Vzhodno Evropo v krščanski perspektivi in da prikažejo skupno kulturno in duhovno tradicijo evropskih narodov. Istočasno se bodo lahko tako bolj spoznale razne slovanske skupnosti v Argentini, v trenutku, ko se pričenjajo važni premiki v vzhodnih državah.

Med koreferenti so tudi Slovenci dr. Katica Cukjati, Vinko Rode, Du-

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

(Nad. z 2. str.)

gentina nakopičila s tem, da je razsipala tuje valute, ga je sosednja država uporabila za silovito industrializacijo. Brazil laže tekmuje s cenami, čeprav imajo brazilski izdelki v Argentini kaj slab sloves. Večina se jih ogiba, morda tudi še iz časa Martínez de Hoz, ko so nas preplavili z najslabšimi azijskimi produkti in je v isti koš padla tudi slava brazilske proizvodnje.

BOJ SE NADALJUJE

Medtem je najbolj vidno, na domači pozornici, rastoče sovraštvo med sindikalno gardo, ki obkroža Menema in pa delavskimi krogi, ki jih še vodi glavni tajnik CGT Saúl Ubaldini. Sedanji predsednik se noče

Kreditna zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Urađuje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 T. E. 651-1760. Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gdč. Julka Moder).

šan Šušteršič in Tine Debeljak ml. Predavanja bodo v španskem jeziku, v soboto 9. septembra od 9.30 dopoldan do 20. zvečer v Poljskem domu na Serrano 2076, blizu Plaza Italia (T. E. 774-3679).

Glavna predavanja so: Vznik, razvoj in posledice krščanstva v Vzhodni Evropi; Inkulturacija evangelija in vpliv krščanstva v Vzhodni Evropi; Pomen in izžarevanje tisočletja krščanstva v slovanskem svetu. Janez Pavel II., prvi slovanski papež - Druga Evropa in njen pomen za krščanstvo.

Kurz je brezplačen, opoldan je na razpolago kosilo po zmernih cenah; ob koncu bodo izročena potrdila o opravljenem kurzu.

Vabljeni so vsi Slovenci, posebno pa še Argentinci, ki bi jih zanimala vsebina. Povabite vse znance in prijatelje, da spoznajo krščanstvo v slovanski Evropi.

Več pojasnil dobite še v Slovenski hiši.

sam zaplesti v ta spopad. A dal je proste roke svojim sindikalnim sodalcem, da izvedejo svojo politiko do tja kamor je mogoče pripeljati jo. Če bi končno zmagal Ubaldini, se noče izpostaviti porazu, ki bi njegovemu ugledu očitno škodil.

Ker Ubaldini ni hotel sprejeti nobenega izmed „diplomatskih“ mest, ki so mu jih ponujali, in se tudi ni hotel umakniti z mesta glavnega tajnika argentinske delavske centrale, so člani tkim. „povezovalne mize“ sklenili izvesti dokončno ofenzivo: sklicali so izredni kongres CGT, ki naj zamenja sedanje vodstvo. Ubaldini je poziv sprejel, odobrava tudi on ta izredni kongres, a vztraja na dejstvu, da se naj pravila spremene in naj glavnega tajnika volijo z direktnim glasovanjem članov vseh sindikatov širom države.

Ubaldini računa z dejstvom, da kongres CGT sestavlja kakih 1400 članov. Glasovanja na tem kongresu so tajna. In marsikateri sindikalist, ki se javno naslanja na novo vladno klico, se v srcu boji njihove hegemonije. Argentinski gremilizem je dejansko atomiziran. Le občasni „liderji“ ali pa koristolovske povezave, mu dajejo barvilo enotnosti. Vsi pa se boje, da bi prišli v roke kake skupine, ki bi enemu ali drugemu okrnila razne privilegije. To je največji Ubaldinijev adut, ki more priti do izraza na kongresu. A le takrat se bo pokazalo, kdo se je uštel in kakšna bo bodoča slika argentinskega sindikalizma.

trenutno se ne morem pritožiti. Sploh se mi ne ljubi nazaj v Argentino. Z ženo zasluživa komaj malo več kot brezposelni. Čeprav ne živiva v izobilju, nama nič ne manjka. Pa tudi na smučanje greva včasih,“ je rekel. Kronist je hotel primerjati. Ni mogel.

Tudi Amberg, v pokrajini Oberplatz na Bavarskem ima svoje zanimivosti. Stoji blizu Regensburga. Imenitna je božja pot na griču, posvečena Mariji Pomagaj. Zgradili so jo v zahvalo za konec velike kuge. Na oltarju krasne cerkve kraljuje slika Marije Pomagaj, zelo podobna slovanski. Tudi mesto je po svoje zanimivo. V sredini stoji mala hišica, posvečena novoporočencem. Tja prihajajo pari iz celega sveta. Tipično okrašena s cvetjem na oknu ima bivališče staro tradicijo in tudi na vratih vedno plakat, ki označuje rojstno deželo trnutnih gostov.

Innsbruck, glavno mesto Tirolske, nudi vse lepote, ki si jih človek lahko predstavlja in jih je kdaj videl na razglednicah. Ta občutek obide potnika že na poti, ko vlak križa Alpe in omogoča nepozabne poglede. Obisk se začne v zunanem delu mesta na olimpijskem stadionu s skakalnicami, ki je bil že dvakrat priča olimpijskih zimskih iger, leti

1967 in 1976, in bo verjetno še tretjič imel to prednost. Stari del mesta je enkratni. Ozke ceste se prelivajo ena v drugo. Ni si težko predstavljati čase Marije Terezije, katere ime nosi ena glavnih avenij. Sprehod se skoraj obvezno konča pod zlato streho, ki je nekak simbol mesta. Tam je tudi olimpijski muzej. Hiter pogled na Habsburško palačo, obisk v prelepo rokokobaziliko Wilten, kjer je tudi Janez Pavel II. maševal, ko je bil na obisku v Avstriji, je končaj kratek obisk.

Nazaj gredé v Nemčijo se zopet pokažejo Alpe ob sončnem zahodu. Ko pripelje vlak v Garmisch-Partenkirchen, zdravilišče in zimskošportno središče, prideta do izraza vrši svetovno prvenstvo. Na veliki skakalnici ohranja rekord Slovenec Matjaž Debelak. Kronist je bil lansko leto na obisku v mestu, kjer je umrl Richard Strauss. Scenografija je enkratna. Za olimpijskim stadionom, ki ga je zgradil Hitler za zimске olimpijade leta 1936, se vzpenja najvišji vrh Zugspitze.

Zadnja postaja dvajsetdnevnega pevskega potovanja je bila Italija, izključno Milan, polna zgodovine v vsakem kotičku. Pravijo, da je najlepše italijansko mesto, gotovo pa je tudi najdražje. Sprememba germanskega vzdušja v latinsko pride takoj do izraza. V Italiji je vse glasnejše, prebivalci neprestano gestikulirajo. Tudi na cesti ni strogega reda. Vsekakor so se Italijani po svoje priborili med prve ekonomske

OBVESTILA ESLOVENIA LIBRE

SOBOTA, 26. avgusta:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. V San Martinu razgovor z Lojzetom Rezljem ob 19.30.

NEDELJA, 27. avgusta:

20. obletnica Rožmanovega doma s sv. mašo in skupnim kosilom. V Carapachayu mladinski dan.

SOBOTA, 2. septembra:

Dan Zveze slovenskih mater in žena v Slovenski hiši. Začetek s sv. mašo ob 19. uri.

NEDELJA, 3. septembra:

Mladinski dan na Pristavi.

SOBOTA, 9. septembra:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

V petek, 1. septembra, ob 21.30 bosta odprli LIKOVNO RAZSTAVO v Centro Cultural Gral. San Martín, Sarmiento 1551, 4. nadst. ANDREJA in MARJETA DOLINAR. Razstava bo odprta do 15. septembra. Pri odprtju sodeluje mladinski zbor iz Castelarja pod vodstvom Anke Savelli-Gaserjeve.

V radijski oddaji Slovenski kotiček - El rincón de esloveno v Radio Argentina, ki ga vodi Albert Čuk, je urednik Svobodne Slovenije Tine Debeljak pripravil več nadaljevanj o slovenski literaturi v Argentini. Prvo je bilo v soboto 19. t. m. ter je obravnavalo predvojne naseljence - arh. Sulčiča, naslednje bo govorilo o Vandi Čehovin, poznejše pa o literatih - povojnih političnih emigrantov. Upošteva tudi obširni zapis o isti temi v ljubljanskem Delu, ki ga je napisal njegov dopisnik Marko Jenšterle.

Na Dnevu Zveze slovenskih mater in žena, v soboto 2. septembra, bodo na voljo božične nalepke (unikat) naših risarskih umetnikov v dobrodelni sklad Zveze.

SDO

Pristava

SFZ

vas vabi na

MLADINSKI DAN

3. SEPTEMBRA

11.15 Dviganje zastav
11.30 Sveta maša
13.00 Kosilo
17.30 Kulturni program

Po programu prosta zabava

17. septembra bo obletnica

SLOMŠKOVEGA DOMA

sile. Način življenja je podoben argentinskemu, ampak le na površini. V bistvu pa gre zares, drugače ne bi Italija dosegla ekonomskih uspehov. So pa tudi nevedčnosti. Letalo Alitalia je vzletelo z milanskega letališča Malpensa v Buenos Aires s petimi urami zamude, ker so piloti štrajkali. Vsi časopisi so oznanjali „sciopero“ (štrajk).

Nemogoče bi bilo opisati vseh zgodovinskih znamenitosti, ki jih ima Milan, začeni na trikotniku, ki ga sestavljajo mogočna gotška stolnica (Duomo), galerija Vittorio Emanuele in teater Alla Scala, do starinskih cerkva: Sant' Ambrogio, San Lorenzo Maggiore, Sant'Eustorgio in Maria delle Grazie, med drugimi. Poseben vtis povzročijo Castello Sforzesco na Piazzii Castello. Velikanski grad je zgradil vojvoda Francesco Sforza leta 1450. Ko človek hodi po parkih gleda naokrog in vidi visoke stene gradu, se nekako vrne v preteklost. Stopi v stik z najbogatejšo zgodovino.

Kronist je bil prvič v milanski Scali. Poslušal je Mozartovo opero Don Giovanni. Vse vstopnice so bile razprodane, samo še nekaj stojišč je bilo na razpolago na dan predstave. Že zjutraj je neka gospodična zapisovala kandidate. Od druge ure naprej pa je zelo glasen možiček klical po vrstnem redu imena zapisanih. Ob petih je v višku diktatorstva vzkliknil: „Od tega trenutka bom klical imena, kadar se mi bo zdelo.“ Ker je začelo deževati, so ljudje ča-

kali pod galerijo. „Jaz sem šel iz službe brez dovoljenja. Ne morem celo popoldne tukaj stati. To je prvi diktator!“ je tožil štiridesetletni uradnik z očali. S spomenika nasproti teatra je vse to opazoval Leonardo da Vinci. Ob osmih zvečer se je odprl zastor. Izza dirigentskega pul-ta je Riccardo Muti pričel z iver-turo. Muti, ki je bil lansko leto v Argentini z orkestrom iz Philadelphije in je umetniški vodja Scale, odlično pozna Mozarta, enako kot basist Ferruccio Furlanetto, ki je pel Don Giovanni. Zahtevni vlogi je bila docela kos, ne samo glasovno, temveč tudi igralsko. Med ostalimi pevci je blestela Čehinja Edita Gruberova. Zanimivo je, da letos ne nastopata v Scali ne Pavarotti ne Plácido Domingo.

Za konec še primer, kako se brez nasilja ukroti razgrajanje. V Münchnu so vstopili na vlak ameriški vojaki, ki so prihajali s posebnih vaj v Nemiji. V kupé so prišli štirje črnci, dva pijana. Bili so zelo glasni, napolnili so hodnike s prtljago in kar naprej pili brandy ter whisky. Norčevali so se iz nemškega sprevednika, se kregali z avstrijskim. Ko je končno vlak dospel na italijansko mejo, je vstopila policija in kontrolirala potne liste. Ker so se obotavljali, je prvi policaj enemu rekel naj odpre kovček, takoj pa je prišel drugi in prosil vse štiri naj gredo z njim v policijsko pisarno na splošni pregled. Medtem je vlak nadaljeval svojo vožnjo - razgrajati pa so našli zaslužno plačilo.

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

REDACCION Y ADMINISTRACION:

RAMON L. FALCON 4158

1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 3824

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual No. 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije za 1989: Za Argentino \$ 3.500; pri pošiljanju po pošti \$ 4.000; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svob. Slovenijo: v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Paganini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

TALLERES GRAFICOS "VILCO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

26. avgusta, točno ob 19.30

Razgovor z LOJZETOM REZLJEM o njegovih vtisih iz potovanja po domovini.

(iz katerega se je pred kratkim vrnil.)

TUDI O SLOVENSKI POMLADI

Vsi prisrčno vabljeni!